

SPRAWOZDANIE Z WARSZTATÓW nt. „ZIELONA INFRASTRUKTURA W OTOCZENIU KARKONOSZY”

W dniu 11 maja 2018 r. w Karkonoskim Centrum Edukacji Ekologicznej w Szklarskiej Porębie odbyły się w ramach realizacji Projektu MaGICLandscapes warsztaty pt „Zielona infrastruktura w otoczeniu Karkonoszy”, dotyczące tematyki zielonej infrastruktury oraz usług ekosystemowych w regionie Karkonoszy i Kotliny Jeleniogórskiej. Celem warsztatów było przybliżenie ich uczestnikom problematyki roli i znaczenia zielonej infrastruktury - zarówno w kontekście zachowania różnorodności biologicznej (ochrony cennych przyrodniczo siedlisk i łączności ekologicznej), jak też jej znaczenia dla człowieka: roli w krajobrazie oraz jako źródła szeregu usług ekosystemowych, istotnych z punktu widzenia rozwoju lokalnego i poprawy jakości życia mieszkańców.

W warsztatach wzięło udział 36 osób, reprezentujących różne instytucje i organizacje, w tym: jednostki samorządu terytorialnego z terenu objętego Projektem, Lasy Państwowe, Zespół Dolnośląskich Parków Krajobrazowych, Instytut Rozwoju Terytorialnego z Wrocławia a także zespół Karkonoskiego Parku Narodowego – gospodarzy spotkania i instytucji realizującej Projekt i Wykonawcy w osobie dr Piotra Mikołajczyka z Centrum UNEP/GRID-Warszawa (Zakładu Narodowej Fundacji Ochrony Środowiska w Warszawie).

Spotkanie przebiegło zgodnie z poniższym programem:

1. Przywitanie gości oraz wprowadzenie do tematyki projektu MaGICLandscapes: Andrzej Raj – dyrektor Karkonoskiego Parku Narodowego, Mirosław Graf – burmistrz Szklarskiej Poręby oraz Dorota Wojnarowicz – koordynator projektu ze strony KPN.
Zaprezentowano zakres tematyczny projektu oraz zadania Karkonoskiego Parku Narodowego w procesie kształtowania zielonej infrastruktury na terenie objętym Projektem i zwrócono uwagę na kluczową rolę samorządów w kształtowaniu łączności ekologicznej na terenach znajdujących się między obszarami cennymi przyrodniczo – Karkonoskim Parkiem narodowym oraz Kotliną Jeleniogórską.
2. W podstawowej, wprowadzającej do warsztatów ich dr Piotr Mikołajczyk przedstawił prezentację dotyczącą zielonej infrastruktury i jej relacji do usług ekosystemowych w regionie. Podkreślił w niej rolę zielonej infrastruktury w zależności od skali przestrzennej (lokalnej, ponadlokalnej), omówił podstawową klasyfikację elementów zielonej infrastruktury pokazując przykłady na filmach opracowanych w technologii VR, a także na animacjach tematycznych. Następnie wskazał na znaczenie zielonej infrastruktury dla jakości życia człowieka w kontekście usług ekosystemowych oraz w odniesieniu do wartości i jakości krajobrazu w jakim funkcjonuje człowiek. Informacje te zostały uzupełnione wprowadzeniem do tematyki mapowania usług ekosystemowych.
3. Po przedstawieniu ww. prezentacji rozpoczęła się dyskusja, w wyniku której omówiono możliwości kształtowania zielonej infrastruktury poprzez gminy, prezentując m. in. doświadczenia z realizacji projektu „Karpaty Łączą” oraz uwarunkowania prawne działań gmin w tym zakresie. W toku dyskusji, p. Janusz Korzeń przedstawił wyniki ekspertyzy mającej na celu określenie elementów zielonej infrastruktury, które są ujęte w zapisach ustaleń przykładowych studiów gminnych z trenów subregionu jeleniogórskiego. Przy wyróżnieniu 35 takich elementów, jakie potencjalnie mogą składać się na mapę zielonej infrastruktury tego subregionu zidentyfikowano w

przeanalizowanych dokumentach planistycznych ok. 20 takich elementów, co świadczy o potrzebie wypracowania propozycji dla rozszerzenia tej problematyki w opracowaniach urbanistycznych.

4. Gościem warsztatów był Witold Warczewski z Instytutu Rozwoju Terytorialnego we Wrocławiu, który przedstawił prezentację nt. ujęcia problematyki zielonej infrastruktury w projekcie planu zagospodarowania przestrzennego Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego. Znalazły się w niej istotne inspiracje dla sposobów ujmowania problematyki zielonej infrastruktury w opracowaniach planistycznych.
5. W kolejnej części warsztatów ich uczestnicy wykonali ćwiczenie polegające na próbie identyfikacji elementów zielonej infrastruktury na ortofotomapie przedstawiającej wybrane tereny gmin podkarkonoskich. Na wydrukach z tej mapy rysowali oni różne elementy zielonej infrastruktury oraz identyfikowali i analizowali ich układ przestrzenny pod kątem łączności ekologicznej i zaznaczali bariery i miejsca konfliktowe. Wyniki mapowania poddano dyskusji, w ramach której omawiano odpowiedzi na następujące pytania:
  - a) Czy udało się zachować spójny układ przestrzenny elementów ZI na całym obszarze?
  - b) Czy zauważono ciągłość elementów ZI tego samego typu (las-las, łąka-łąka, zadrzewienia śródpolne, ciek)?
  - c) Czy w analizowanym obszarze jest zachowana ciągłość związków funkcjonalno-przestrzennych, istotna dla prawidłowego funkcjonowania środowiska?
  - d) Jakie dostrzeżono bariery dla łączności elementów ZI?
  - e) Czy każda bariera jest rzeczywiście barierą „nie do przebycia”?
  - f) Gdzie należy zachować ZI, a gdzie jest potencjał do jej rozbudowy?Odpowiedzi na wyżej wymienione pytania sformułowane były po scaleniu wyników prac uczestników warsztatów, obejmujących wszystkie fragmenty analizowanych terenów gmin, a tym głównie na obszarach „stykowych”.

Główne wnioski z przeprowadzonej dyskusji w trakcie warsztatów to:

- 1) konieczne jest wykonanie mapy zielonej infrastruktury oraz usług ekosystemowych dla subregionu jeleniogórskiego (przede wszystkim dla jego południowej części, związanej z KPN) i na tej podstawie zidentyfikowanie korytarzy ekologicznych oraz obszarów kluczowych dla zapewnienia łączności ekologicznej;
- 2) rola samorządów w kształtowaniu zielonej infrastruktury jest bardzo ważna i powinny być podjęte działania mające na celu kształtowanie polityki przestrzennej z uwzględnieniem działań na rzecz zielonej infrastruktury (rozszerzenia tej problematyki w dokumentach planistycznych, działań na rzecz tworzenia nowych form ochrony przyrody i wzmocnienia współpracy z organami ochrony przyrody);
- 3) bez zaangażowania społeczności lokalnych w działania dotyczące łączności ekologicznej będzie niezwykle trudno zapewnić efektywność podejmowanych działań i potrzebna jest aktywizacja w tej dziedzinie organizacji pozarządowych, działających w tych środowiskach;
- 4) ogromnie ważnym elementem, warunkującym zaangażowanie lokalnych interesariuszy i społeczności lokalnych jest uświadamianie roli i znaczenia zielonej infrastruktury dla rozwoju lokalnego i jakości życia człowieka, w tym szeregu wymiernych dóbr i korzyści z usług ekosystemowych, co uzasadnia wysiłki na rzecz jej zachowania i zrównoważonego kształtowania.

Dyskusję zakończyła i podsumowała Dorota Wojnarowicz oraz dr Piotr Mikołajczyk, dziękując wszystkim za aktywny udział w warsztatach oraz zapraszając do udziału w dalszych pracach w ramach Projektu MaGICLandscapes.

Opracowanie: Piotr Mikołajczyk
GRID – Warszawa

